

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 115/2022-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Laššákovej a sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky obchodnej spoločnosti **LINEA Property, s. r. o.**, Drieňová 34, Bratislava, IČO 31 322 247, zastúpenej Mgr. Vladimírom Šárnikom, advokátom, Rožňavská 2, Bratislava, proti postupu Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 100/2009 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 100/2009 **p o r u š e n é b o l i**.
2. Okresnému súdu Bratislava I **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 100/2009 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadost'učinenie **3 300 eur**, ktoré jej **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Sťažovateľke **p r i z n á v a** náhradu trov právneho zastúpenia **492,31 eur**, ktorú **j e** Okresný súd Bratislava I **p o v i n n ý** zaplatiť právnemu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 27. februára 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní

vedenom pod sp. zn. 25 Cb 100/2009 (ďalej len „napadnuté konanie“) a postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 81/2020. Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznal jej finančné zadosťučinenie v sume 13 000 eur a náhradu trov konania na účet jej právneho zástupcu.

2. Uznesením č. k. II. ÚS 115/2022-9 z 16. marca 2022 ústavný prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v časti, v ktorej sa sťažovateľka domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 Cb 100/2009 a vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť odmietol.

3. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľky je tvrdenie, že došlo k porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní, v ktorom sa sťažovateľka žalobou podanou proti hlavnému mestu Slovenskej republiky Bratislava domáhala náhrady 22 743,65 eur s príslušenstvom za umiestnenie verejnej miestnej komunikácie na pozemku v jej vlastníctve.

4. Konanie sa začalo podaním žaloby 15. mája 2009 a do dňa podania ústavnej sťažnosti nie je právoplatne skončené, hoci 18. februára 2022 vydal okresný súd v poradí druhé meritórne rozhodnutie, rozsudok č. k. 25 Cb 100/2009-466, proti ktorému však podala sťažovateľka odvolanie.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti postupu okresného súdu v napadnutom konaní podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta neprimeranosť celkovej dĺžky napadnutého konania v trvaní 13 rokov a poukazuje na viaceré dlhodobé obdobia nečinnosti okresného súdu v celkovom trvaní viac ako 10 rokov. Uvádza, že síce krajský súd ako odvolací súd rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 81/2020 o podanom odvolaní proti prvému rozsudku okresného súdu z 1. februára 2019 veľmi rýchlo, v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva je však potrebné aj túto dobu započítať do celkovej dĺžky konania. Predmet konania nie je výnimočne zložitý a aj keď si vyžadoval znalecké dokazovanie, dĺžka napadnutého konania nebola zapríčinená zložitou vecí, ale výhradne nečinnosťou súdu prvej inštancie.

III.

Vyjadrenie okresného súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

6. Okresný súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že zo súdneho spisu je zrejmé, že v predmetnom konaní došlo zo strany okresného súdu k prietahom. Príčiny ich vzniku však boli objektívne, bez subjektívneho zavinenia zákonných sudcov, a to najmä z dôvodu nadmernej zaťaženia súdnych oddelení zákonných sudcov, ktorým vysoký počet vecí v oddeleniach a potreba ich vybavovania v poradí, v akom boli podané na súd, neumožnili bezprietahový postup vo veci. Zároveň je zo spisového materiálu zrejmé, že po pridelení veci aktuálnej zákonnej sudkyňi JUDr. Antónii Bednarčík 3. marca 2020 vo veci súd priebežne koná, a to primerane zaťaženia súdnych oddelení

zákonnej sudkyne. Okresný súd vyslovil, že zodpovednosť za prietahy v súdnych konaniach a celkovú dĺžku konaní nenesie okresný súd ani jeho sudcovia, ale samotný štát, pričom podľa jeho mienky by bolo vhodné, aby túto skutočnosť konštatoval ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti. V prípade vyhovujúceho nálezu ústavného súdu navrhuje zvážiť dôvodnosť a primeranosť požadovaného finančného zadosťučinenia, a to aj vzhľadom na to, že sťažovateľka sa v namietanom konaní počas tvrdenej nečinnosti súdu nijakým spôsobom nesnažila tejto nečinnosti zabrániť, keď napr. nevyužila postup podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. nepristúpila k podaniu sťažnosti na prietahy v konaní adresovanej predsedovi okresného súdu. V kontexte posudzovania porušenia práv sťažovateľky, konštatovania ktorého sa domáha, okresný súd uviedol, že sťažovateľka si v zmysle zásady „*vigilantibus iuris*“ nedostatočne strážila svoje práva, keď počas tvrdenej nečinnosti súdu nevyvinula takú procesnú aktivitu, ktorá by smerovala k urýchleniu súdneho konania.

7. K veci sa vyjadrila aj zákonná sudkyňa, ktorá na základe predloženej chronológie vykonaných procesných úkonov uviedla, že od 3. marca 2020, keď jej bol spis pridelený, okresný súd koná priebežne a bez prietahov. Prietahy v konaní neboli ani v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou. Zároveň však podľa jej názoru je nutné brať ohľad na pandemickú situáciu, ktorá mala vplyv na uskutočnenie pojednávaní v roku 2021, ale aj na činnosť súdu a jeho zamestnancov.

III.2. Replika sťažovateľky:

8. Sťažovateľka sa k stanovisku okresného súdu vyjadrila podaním doručeným ústavnému súdu v elektronickej podobe 6. apríla 2022, doplneným 7. apríla 2022. Výsledkom overenia elektronických podpisov oboch podaní elektronickou podateľňou ústavného súdu bol záver, že dokumenty neobsahujú elektronický podpis. Vzhľadom na to, že predmetné podania sťažovateľky neboli autorizované podľa zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších predpisov a zároveň neboli doplnené spôsobom a v lehote podľa § 40 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ústavný súd na predmetné vyjadrenia neprihliadol.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

9. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskami účastníkov konania dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

10. Podstatu ústavnej sťažnosti sťažovateľky tvorí námietka, že v dôsledku viacerých dlhodobých období nečinnosti okresného súdu došlo v napadnutom konaní k vzniku zbytočných prietahov a napadnuté konanie sa vyznačuje neprimeranou dĺžkou, ktorá je z ústavnoprávneho hľadiska neakceptovateľná a odôvodňuje vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

11. Ústavný súd pri rozhodovaní o ústavných sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov (i práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 365/04).

12. V praxi sa vyskytujú aj prietahy, ku ktorým dochádza až po vydaní rozhodnutia, pretože síce už bolo v konaní rozhodnuté, avšak rozhodnutie nebolo sťažovateľovi doručené, resp. nenadobudlo právoplatnosť. Je preto potrebné skúmať aj dĺžku konania, ktoré nebolo právoplatne skončené, hoci prípadne už mohlo byť vo veci rozhodnuté [rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESĽP“) vo veciach Zarembová proti Slovenskej republike z 23. 11. 2010, bod 19, Sirotnák proti Slovenskej republike z 23. 12. 2010, bod 28, Bubláková proti Slovenskej republike z 15. 2. 2011, bod 18].

13. Ústavný súd teda akcentuje, že pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako aj čl. 38 ods. 2 listiny) a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru vychádza zo svojej konštantnej judikatúry, v súlade s ktorou „*odstránenie stavu právnej neistoty je podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov*“ (I. ÚS 24/03, II. ÚS 66/03, IV. ÚS 15/03), pričom „*tento účel možno zásadne dosiahnuť právoplatným rozhodnutím*“ (III. ÚS 127/03). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

14. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila i v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje, správanie účastníka súdneho konania a postup samotného súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02).

15. Pokiaľ ide o kritérium, ktorým je právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že rozhodovanie vo veci priznania náhrady za umiestnenie stavby (verejnej miestnej komunikácie) na cudzom pozemku tvorí štandardnú súčasť rozhodovacej činnosti okresných súdov, preto ju nemožno považovať za právne zložitú. Vzhľadom na potrebu vykonania znaleckého dokazovania možno vec, ktorá bola predmetom napadnutého konania, považovať po skutkovej stránke za zložitejšiu. Zároveň však ústavný súd konštatuje, že ani prípadná skutková zložitosť veci nemôže ospravedlniť doterajšiu dĺžku rozhodovania všeobecného súdu vo veci sťažovateľky, a preto v súvislosti s týmto kritériom nie je možné okresný súd zbaviť jeho zodpovednosti za priebeh a doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiaci vznik prietahov.

16. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v napadnutom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri

posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k zbytočným priet'ahom. Ústavný súd však musí prisvedčiť okresnému súdu, že ani s'ťažovateľka neprejavila dostatočný záujem o rýchle prerokovanie žalobného návrhu, keď nevyužila právny prostriedok, s'ťažnosť na postup súdu podľa § 62 zákona o súdoch, ktorý mal potenciál odstrániť zbytočné priet'ahy v konaní dohľadom predsedu okresného súdu nad plynulosťou konania. Uvedenú skutočnosť ústavný súd zohľadnil pri priznávaní finančného zadosťučinenia.

17. Napokon ústavný súd hodnotil postup okresného súdu z hľadiska existencie zbytočných priet'ahov v napadnutom konaní. Z obsahu spisu predloženého okresným súdom v tejto veci vyplýva, že konanie sa začalo na základe žaloby doručenej okresnému súdu 15. mája 2009 a až do dňa vydania tohto rozhodnutia nie je právoplatne skončené, hoci okresný súd 18. februára 2022 vydal (v poradí druhé) meritórne rozhodnutie, rozsudok č. k. 25 Cb 100/2009-466, proti ktorému však s'ťažovateľka podala odvolanie. Napadnuté konanie tak ku dňu podania ústavnej s'ťažnosti prebieha už takmer 12 rokov a deväť mesiacov, čo je samo osebe ústavnoprávne neakceptovateľné. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť ústavný súd nepovažoval za potrebné rekapitulovať priebeh napadnutého konania a podrobne skúmať postup okresného súdu, pretože aj skutkovo či právne náročnejšia občianskoprávna vec nesmie trvať takú dlhú dobu. Ústavný súd však dáva do pozornosti viaceré obdobia neodôvodnenej nečinnosti okresného súdu, ktoré v súhrne v konečnom dôsledku zásadne predĺžili napadnuté konanie. Hneď v úvode konania došlo k zbytočnému priet'ahu v trvaní jedného roka v dôsledku nečinnosti okresného súdu od doručenia žaloby okresnému súdu 15. mája 2009 do 20. mája 2010, keď bola predmetná žaloba doručená žalovanému na vyjadrenie. Následne bol okresný súd neodôvodnene nečinný po dobu 8 a pol mesiaca v období od 3. júna 2010, keď žalovaný doručil súdu svoje vyjadrenie k žalobe, do 18. februára 2011, keď súd doručil vyjadrenie žalovaného s'ťažovateľke, po dobu jedného roka v období od 21. septembra 2011, keď súd zrušil uznesenie o zastavení konania, do 5. októbra 2012, keď sa uskutočnilo prvé pojednávanie, po dobu jedného roka od prvého pojednávania do 23. októbra 2013, keď sa uskutočnilo ďalšie pojednávanie, po dobu vyše 8 mesiacov od pojednávania uskutočneného 26. marca 2014 do 3. decembra 2014, keď súd uložil povinnosť s'ťažovateľke zložiť preddavok na trovy znaleckého dokazovania, po dobu viac ako dvoch rokov od 23. marca 2016, keď s'ťažovateľka doručila súdu vyjadrenie k znaleckému posudku, do 21. mája 2018, keď sa malo uskutočniť pojednávanie, ktoré však bolo odročené na žiadosť právneho zástupcu s'ťažovateľky, po dobu 8 a pol mesiaca od 21. februára 2019, keď žalovaný podal odvolanie proti prvému rozsudku okresného súdu, do 12. novembra 2019, keď súd vyrubil žalovanému súdny poplatok za podané odvolanie a doručil podané odvolanie s'ťažovateľke na vyjadrenie, a následne po dobu približne 6 mesiacov, keď okresný súd 2. júna 2020 postúpil spis na rozhodnutie o odvolaní krajskému súdu, a po dobu viac ako 6 mesiacov od vrátenia spisu krajským súdom 8. septembra 2020 do 22. marca 2021, keď okresný súd rozhodol o pripustení zmeny žaloby. V uvedených obdobiach, ktoré kumulatívne predstavujú obdobie viac ako 8 rokov, bol okresný bez ospravedlniteľného dôvodu absolútne nečinný. O neefektivite postupu okresného súdu svedčí aj skutočnosť, že jeho prvý rozsudok (pre zmeškanie žalovaného) z 1. februára 2019 bol zrušený uznesením krajského súdu č. k. 2 Cob 81/2020 z 25. augusta 2020 z dôvodu absencie poučenia žalovaného zo strany súdu o následkoch nedostavenia sa na predmetné pojednávanie, a teda absencie splnenia podmienok na vydanie kontumačného rozsudku a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie, čím došlo k ďalšiemu predĺženiu konaniu. Následne postup okresného súdu

a realizáciu pojednávanií ovplyvnila objektívna okolnosť, núdzový stav, keď vykonávanie pojednávanií vo vymedzených veciach upravila s účinnosťou od 23. januára 2021 vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 24/2021 Z. z. o vykonávaní pojednávanií, hlavných pojednávanií a verejných zasadnutí v čase mimoriadnej situácie a núdzového stavu (ďalej len „vyhláška“), ktorá ustanovila, že okrem vecí podľa § 1 ods. 1 možno v čase mimoriadnej situácie alebo núdzového stavu vykonať pojednávanie, hlavné pojednávanie a verejné zasadnutie aj vtedy, ak ide o vec, ktorá neznesie odklad. Na základe uvedených zistení je zrejmé, že okresný súd nezvolil v súdnom konaní taký procesný postup, ktorý by smeroval k rýchlemu odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka nachádza.

18. K argumentácii zákonnej sudkyne v súvislosti s vplyvom objektívnej skutočnosti (pandémia ochorenia COVID-19) na plynulosť súdnych konaní dáva ústavný súd do pozornosti, že, samozrejme, prihliada na túto objektívnu skutočnosť (uvedené ústavný súd koniec koncov už zohľadnil aj vo svojich niektorých predchádzajúcich rozhodnutiach, napr. vo veciach pod sp. zn. I. ÚS 504/2020, I. ÚS 550/2020, II. ÚS 27/2022 pozn.), no v okolnostiach danej veci musí ústavný súd zdôrazniť, že okresný súd do uvedenia týchto opatrení do praxe (ktoré sa týkajú určených období v roku 2020 a v roku 2021, pozn.) mal dostatočný časový priestor (počas predchádzajúcich jedenástich rokov trvania napadnutého konania, pozn.) na to, aby vykonal či už pojednávania, alebo aj na samotné rozhodnutie sporu v merite vecí. Čiže ani uvedená objektívnymi okolnosťami spôsobená prekážka nie je spôsobilá okresný súd zbaviť zodpovednosti za jeho neefektívny postup, nečinnosť a neprimeranú celkovú dĺžku konania.

19. Pokiaľ ide o argumenty okresného súdu týkajúce sa objektívnych príčin vzniku prietahov v podobe nadmernej zaťaženia súdnych oddelení zákonných sudcov, ústavný súd k tomu uvádza, že systémové zlyhania pri správe súdnictva bez ohľadu na to, ktorý zo štátnych orgánov za ne zodpovedá, nemôžu byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a nezbavujú Slovenskú republiku zodpovednosti za prietahy (II. ÚS 481/2017). Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietahov a ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov v konaní ako nadmerná zaťaženosť súdu alebo personálne problémy. Rovnako účelom ústavnej sťažnosti nie je dospieť k záveru, či príčiny majú objektívny alebo subjektívny charakter. V tejto súvislosti treba poznamenať, že samotné zmeny sudcov, ktorým je vec pridelená, nemožno bez ďalšieho vnímať ako prvok, ktorý by ospravedlňoval nečinnosť súdu. Súdne spisy sa vedú tak, že novému sudcovi, ktorému je vec pridelená, umožňujú vytvoriť si obraz o predmete sporu v pomerne krátkom čase a podľa toho postupovať. Prítom by malo byť samozrejme, že súd sa primárne snaží o rozhodnutie starých vecí, v ktorých možno predpokladať, že v nich dochádza k porušovaniu základného práva, čím sa súd zbytočne vystavuje riziku aj preň zaťažujúceho konania o ústavnej sťažnosti (III. ÚS 610/2021).

20. Personálne obsadenie súdu, jeho organizácia, vysoký počet vecí v príslušnom oddelení, ako i optimalizácia súdnictva teda nie sú dôvodmi, pre ktoré by malo byť ospravedlnené, tolerované a ústavne udržateľné porušovanie základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd nad rámec poznamenáva, že je táto okolnosť z individuálneho hľadiska, teda z hľadiska osoby zákonného sudcu pochopiteľne ospravedlniteľná, avšak z hľadiska celkovej zodpovednosti okresného súdu za plynulosť konania vo veciach účastníkov konania ju zohľadniť nemožno.

21. Na základe uvedeného, vychádzajúc aj z obsahu súdneho spisu okresného súdu, ústavný súd dospel v danom prípade k jednoznačnému záveru, že vzhľadom na doterajšiu neprimeranú celkovú dĺžku napadnutého konania, ako aj početné obdobia úplnej nečinnosti okresného súdu je namieste konštatovanie, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní boli spôsobené zbytočné prietahy ústavnej intenzity, čím došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (výrok 1 nálezu).

22. Vychádzajúc z toho, že ústavný súd konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako aj zo skutočnosti, že posudzované konanie nebolo v čase rozhodovania ústavného súdu právoplatne skončené, prikázal ústavný súd podľa § 133 ods. 3 zákona o ústavnom súde okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prietahov (výrok 2 nálezu).

V.

Primerané finančné zadosťučinenie

23. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

24. Podľa § 135 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd prizná sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie, orgán verejnej moci, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľa, je povinný sťažovateľovi priznané finančné zadosťučinenie zaplatiť do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

25. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 13 000 eur, ktoré však nijako neodôvodnila, obmedzila sa len na konštatovanie, že vzhľadom na predmet konania, jej správanie, celkovú dobu konania a opakovanú dlhodobú nečinnosť okresného súdu považuje túto sumu za primerané finančné zadosťučinenie za utrpenú ujmu na jej základnom práve.

26. Ústavný súd uvádza, že konanie pred ústavným súdom z dôvodu namietaného porušenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov plní nielen preventívnu funkciu, ale tiež funkciu satisfakčnú, resp. kompenzačnú (náhradu nemajetkovej ujmy). V súlade s judikatúrou ústavného súdu je cieľom finančného zadosťučinenia dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

27. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných EŠLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

28. Aj napriek skutočnosti, že sťažovateľka priznanie finančného zadosťučinenia v požadovanej výške relevantným spôsobom neodôvodnila, ústavný súd vzhľadom na okolnosti tejto veci považoval za potrebné jej finančné zadosťučinenie priznať. Pri svojom rozhodovaní vzal do úvahy všetky okolnosti danej veci, predovšetkým celkovú doterajšiu dĺžku konania (takmer 13 rokov) a obdobia nečinnosti okresného súdu, skutočnosť, že sťažovateľka sa domáhala ochrany svojich práv prostredníctvom ústavnej sťažnosti až v čase po prijatí meritórneho rozhodnutia okresným

súdom, ale tiež predmet konania, ktorého signifikantný význam pre ňu samotnú sťažovateľka netvrdila a ústavný súd ho ani nezistil. Zohľadnil, že sťažovateľke v zásade nemožno vyčítať, že by sa svojím konaním významnejšie podieľala na celkovej dĺžke konania, no zároveň vzal do úvahy aj v celku indiferentný prístup sťažovateľky k priebehu napadnutého konania, keď sťažovateľka napriek nespokojnosti s postupom okresného súdu nevyužila jednoduché a prístupné prostriedky (sťažnosť predsedovi súdu podľa § 62 zákona o súdoch), ktoré mohli viesť k tomu, aby v jej veci okresný súd konal a rozhodol, ale volila priamo podanie ústavnej sťažnosti. Napriek názoru sťažovateľky podľa ústavného súdu tento právny prostriedok mal potenciál odstrániť zbytočné prietahy v konaní zaradením veci do režimu priebežného sledovania plynulosti konania. Po zohľadnení týchto okolností, majúc na pamäti to, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je len zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie 3 300 eur za primerané podľa § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde (výrok 3 nálezu).

VI.

Trovy konania

29. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 492,31 eur.

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [§ 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2022 je 193,50 eur a hodnota režijného paušálu je 11,63 eur. Sťažovateľke vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2022 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu). Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke ako náhradu trov právneho zastúpenia, súc viazaný jeho návrhom, preto predstavovala sumu 410,26 eur. Trovy právneho zastúpenia v sume 410,26 eur, keďže advokát je aj platcom dane z pridanej hodnoty, sa v danom prípade podľa § 18 ods. 3 vyhlášky zvyšujú o 20 %. Výsledná suma, ktorú ústavný súd priznal sťažovateľke ako náhradu trov právneho zastúpenia, preto predstavuje sumu 492,31 eur vrátane 20 % DPH.

31. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť právnomu zástupcovi sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového poriadku) označenému v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e: Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. apríla 2022

Jana Laššáková
predsedníčka senátu